

Česká hudba ve světě očíma hudebního nakladatele

Příslušníci následující skladatelské generace pak povýšili jejich odkaz do celosvětového měřítka. Antonín Dvořák, Leoš Janáček, Bohuslav Martinů, Alois Hába, Vítězslav Novák, Zdeněk Lukáš, Petr Eben, Jindřich Feld či Luboš Fišer jsou autoři, jejichž díla provozují slavná symfonická a komorní hudební tělesa po celém světě.

V repertoáru zahraničních orchestrů se setkáváme rovněž s díly současné generace autorů vážné hudby – Sylvie Bodorové, Ivany Loudové, Martina Smolky, Juraje Filase, Marka Kopelenta nebo Ivana Kurze.

Trochu neprávem se ale opomíjejí zahraniční úspěchy další hudební kategorie, kterou je hudba populární – dechová, písňová tvorba, hudba jazzová, hudba filmová a hudba k televizním seriálům. Velmi obsáhlá oblast, ve které se ve světě prosadila neuvěřitelně početná obec českých tvůrců.

Začněme hezky od podlahy, u hudby dechové.

Nepřeháním, když konstatuji, že se žádný dechový orchestr v Evropě, možná ani ve světě neobejde bez skladby českého autora. Václav Bláha a jeho *Jetelíček u vody*, Václav Kaucký, který se se svojí skladbou *Rauschende Birken* (Břízy) proslavil snad ještě více v německy mluvících zemích než u nás doma, Karel Valdauf, Václav Vačkář, Antonín Borovička, Ladislav Kubeš, František Maňas, Josef Hotový, Antonín Žváček, Jan Slabák, Jaroslav Zeman a mnoho dalších. A na samém vrcholu této tvorby stojí slavná trojka – Jaromír Vejvoda, Karel Vacek a Josef Poncar.

Zcela výjimečnou a nejslavnější osobností tohoto hudebního žánru byl Jaromír Vejvoda (1902–1988). Jeho slavná *Modřanská polka* z roku 1927, později otextovaná Václavem Zemanem a přejmenovaná na *Skoda lásky*, zlidověla pod různými názvy doslova po celém světě – *Roll Out The Barrel*, *Rosamunde*, *Frida oum Papa*, *Tonttujen joulupolka*, *Beer Taru polka* atd. Píseň měly v repertoáru slavné zahraniční orchestry Glenna Millera, Bennyho Goodmana, zpívaly ji Andrews Sisters i Britney Spears.

Jak kdysi vzpomínal dr. Lubomír Dorůžka: „Když navštívil generál Eisenhower Prahu, poznamenal, že právě tato píseň pomáhala vyhrát válku.“ Vejvodův vpravdě celosvětový hit dirigoval v roce 2002 nejmladší syn slavného skladatele Josef Vejvoda i v Carnegie Hall v New Yorku na slavnostním koncertě, který byl věnován hasičům a policistům, kteří zahynuli při newyorské tragédii 11. září 2001.

Bez této slavné melodie se neobejde prakticky žádná filmová produkce líčící strasti druhé světové války.

Úspěšnost české dechovky v zahraničí by nejlépe ilustrovaly finanční toky mezi významnými evropskými autorskými organizacemi, mezi něž patří zejména německá GEMA, rakouské AKM a Austromechana, švýcarská SUISA, belgická společnost SABAM, nizozemské STEMRA a BUMA či americká společnost ASCAP a naše autorská organizace OSA. Musím ale bohužel konstatovat, že na zlaté období dechové hudby, a to v obecném měřítku, musíme dnes již jen vzpomínat.

Zmínil-li jsem zahraniční dechové orchestry, nemohu na tomto místě nevzpomenout legendárního německého kapelníka, skladatele a opravdového obdivovatele a příznivce české tvorby, již zesnulého Ernsta Mosche. Jeho statisícové náklady nekonečně dlouhé řady alb nabízely posluchačům zejména českou tvorbu.

Česká píseň v cizojazyčné verzi se objevuje v zahraničí jednak díky vynikajícím a v zahraničí oblíbeným českým interpretům a jednak jejím zařazením do repertoáru zahraničních umělců.

Bezkonkurenčně nejvýznamnějším ambasadorem české písňové tvorby v zahraničí je pan Karel Gott. Jím interpretované písně z dílen Karla Svobody, Ladislava Štáidla či Jiřího Zmožka s texty významných zahraničních textařů nemohou chybět na žádném z jeho zahraničních koncertů – Svobodovy Einmal um die ganze Welt (Hej, hej baby), Schönste Jahren (Rio de Janeiro), Wo ist die Zeit (Kam se schoulíš?), písně Ladislava Štáidla Liebe auf den ersten Blick (Odnauč se říkat ne), Hey, Mr. Green (Přijela pouť), If You Get Lost (Když zabloudíš, tak zavolej), Whiskey On The Rocks (Ráno jedu dál) nebo hit Jiřího Zmožka s německým textem slavného Michaela Kunze Fang das Licht (Zvonky štěstí) se staly a dodnes zůstávají v německy mluvících zemích opravdovými evergreeny. Nedávno v Německu vydané album Karla Gotta nabízí píseň Karla Svobody a Zdeňka Borovce Jdi za štěstím s německým textem Filipa Albrechta Schau nach vorn či novou verzi písně Jaromíra Klempíře a Jiřího Štáidla rovněž s textem Michaela Kunze C'est la vie.

Opravdovým štěstím a úspěchem pro českého autora je chvíle, kdy jeho skladbu do svého repertoáru zvolí renomovaný zahraniční interpret.

V této souvislosti se musím zmínit o největším úspěchu české populární písně v době nedávno minulé. Píseň Karla Svobody a Vladimíra Kočandrleho Tři oříšky (v německé verzi Marca Hillera Küss mich, halt mich, lieb mich) převzala do svého repertoáru německá populární zpěvačka Ella Endlich a vyšplhala se s ní na přední místa hitparád, zároveň ji nazpívala i německá operní hvězda Kriemhild Maria Siegel, která ji vydala na luxusním vinylovém dvoualbu doplněném i CD albem. Dnes již má píseň anglickou, francouzskou, španělskou, italskou, portugalskou a japonskou verzi.

A díky příznivě sjednaným podmínkám nakladatelských smluv se autor českého textu dostal na špici nejúspěšnějších českých hudebních tvůrců provozovaných v zahraničí v roce 2013!

Rád připomínám i píseň Vítězslava Hádl a Ladislava Pikarta v repertoáru Julia Iglisia (Až se mé děti budou ptát) či skladbu

Opravdovým štěstím a úspěchem pro českého autora je chvíle, kdy jeho skladbu do svého repertoáru zvolí renomovaný zahraniční interpret.

Zdeňka Bartáka interpretovanou Andreou Bocellim (E mi manchi tu).

V 80. letech uplynulého století se těšily velké oblibě stovky autorských titulů v interpretaci Brněnského rozhlasového orchestru v ozvučovacích systémech americké společnosti MUZAK – zejména skladby Erika Knirsche, Bohumila Sedláčka, Maxe Wittmana, Pavla Staňka, Eduarda Parmy, Aleše Sigmunda, Zdeňka Nedvěda, Petra a Pavla ORM, stejně jako Vágnerovy Holky z naší školky a jejich „americká“ verze Kindergarten girls.

Významnou oblastí, ve které sbírají čeští skladatelé v zahraničí vavříny, je filmová hudba a hudba k televizním seriálům. V této kategorii jasně dominuje již po dlouhá léta hudební tvorba Karla Svobody.

Poprvé na sebe upozornil svojí tvorbou v koprodukčním filmu českého Barrandova a východoněmecké společnosti DEFA – Tři oříšky pro Popelku (1973) v režii Václava Vorlíčka. Od té doby uplynulo celých 42 let a film dodnes zůstává trvalým vánočním dárkem zahraničních televizních společností jejich divákům. (Píseň z tohoto filmu Kdepak, ty ptáčku, hnízdo máš s textem Jiřího Štáidla byla vyhlášena druhou nejúspěšnější písničkou z filmových pohádek u příležitosti 100. výročí kinematografie u nás. V roce 2006 vznikla její německá jazyková verze s textem Mauruse Pachera.)

Po velmi příznivém ohlasu padla na Karla Svobodu v roce 1974 volba při hledání hudebního autora pro seriál Wickie a silní muži (78 dílů v produkci rakouské ORF). Krátce nato se objevila na jeho stole objednávka hudební tvorby k televiznímu zpracování knihy Waldemara Bonselse (vydané v r. 1912!) Dobrodružství včelky Máji. Seriál odvysílala německá společnost ZDF poprvé v roce 1976 a nadšené děti mu tleskají dodnes. Byl uveden ve všech evropských zemích (včetně Andorry), v Turecku, zemích Latinské Ameriky, Japonsku, v zemích Středního východu, v Izraeli a na ostrově Mauritius. Titulní píseň má bezpočet jazykových verzí – včetně japonštiny, hebrejštiny, finštiny, portugalštiny, nizozemštiny atd. Autorem originálního textu je Florian Cusano, autorem českého textu je Zdeněk Rytíř.

A následovaly další seriály v produkci zahraničních televizních společností – Pinnocchio (ZDF), Nils Holgersson (ARD).

Nejen dětské televizní seriály zněly v zahraničí hudbou Karla Svobody – ale i Cirkus Humberto (12 dílů v koprodukci ČST, ZDF a TV 2000), Dobrodružství kriminalistiky (26 dílů, ČST a německá SWF), Jack Clementi (ZDF), Kačenka a strašidla (8 dílů, ve spolupráci FS Barrandov s Bayerischer Rundfunk, SWF, ORF, WDR, DRF), Létající Čestmír, Návštěvníci, 12dílný seriál Big Man s hereckou hvězdou Budem Spencerem v hlavní roli (Taurus, Mnichov), televizní seriál Flash (titulní melodii nazpívala Suzi Quatro) a německá filmová produkce režiséra Josepha Vilsmaiera – Und keiner weint mir nach (A nikdo slzu neuroní).

V zahraničních filmových produkcích se prosadila celá řada dalších českých hudebních skladatelů – Luboš Sluka, Petr Hapka, Ladislav Štáidl, Jan Hammer ml., Michael

Produkční tým Warner Music Hamburg se Zlatou deskou Tří oříšků (Küss mich, halt mich, lieb mich) za 150 000 kusů prodaných CD singlů. Dolní řada: Marc Hiller – autor německého textu (první zleva), zpěvačka Ella Endlich (uprostřed), Jiří Paulů – ProVox Music Publishing (druhý zprava). © archiv Warner Music Group Germany

Kocáb, Michal Pavlíček, Ondřej Soukup, Jan Jirásek a další. Pozvání ke spolupráci dostávají od zahraničních filmových producentů i zástupci mladší autorské generace – Jan P. Muchow, Robert Jiša, Petr Malásek a Varhan Orchestrovich Bauer. K renomé českých animovaných filmů pro děti přispěli i čeští hudební tvůrci Vadim Petrov, Miloš Vacek, Jaroslav Celba, Petr Skoumal, Petr a Pavel ORM, Angelo Michajlov, Luboš Fišer, Štěpán Koníček, Jiří Kolafa, Ferdinand Havlík, řada jmen se zdá být nekonečnou.

Ondřeje Soukupa si vybral před třemi lety izraelský režisér Nir Bergman, aby zkomponoval hudbu k jeho filmu *The Book Of Internal Grammar*. Film doprovázený hudbou Ondřeje Soukupa, který na projektu spolupracoval s dalším českým skladatelem Janem Jiráskem, získal prestižní cenu na tokijském filmovém festivalu. Filmová hudba Ondřeje Soukupa provází světem i americkým Oscarem dekorovaný film Jana Svěráka *Kolja*.

Rád na tomto místě připomínám úspěch českého hudebního nakladatelství Fontána,

kteří v loňském roce vstoupilo do hollywoodské filmové produkce s jazzovou hudební tvorbou Milana Svobody. Jeho hudba zaznívá v mnoha Oscary ozdobeném filmu *Kód Enigmy*.

Vyjmenovávat je nevděčné, a tak se na tomto místě omlouvám všem, na které jsem ve výčtu těch úspěšných zapomněl.

Samozřejmou skutečností je, že českou hudební tvorbu ve velké míře šíří po světě čeští interpreti, sólisté a hudební skupiny. Četnost provozování jazzové hudby českých autorů v zahraničí je přímo úměrná zahraničním koncertním aktivitám jejich tvůrců, což je pro tento hudební žánr příslušné. Hudba českých jazzových mágů Jiřího Stivína, Emila Viklického, Martina Kratochvíla, Luboše Andršta, Josefa Vejvody, Milana Svobody či Karla Růžičky zaznívá pravidelně na mnoha koncertních pódii celého světa.

Dvěře na zahraniční koncertní pódia jsou dnes českým hudebním tvůrcům

a interpretům otevřeny dokořán, což ještě v době nedávno minulé bylo jen čirou verneovskou fantazií.

Jsem rád, že jako hudební nakladatel kromě hledání zahraničních interpretů a subtextařů pro českou hudební tvorbu, kterou nakladatelství zastupuje, mohu přispět k jejímu častějšímu provozování zahraničními orchestry i vydáváním nových orchestrálních materiálů. Díky tomu jsme zahájili již v lednu letošního roku konkrétní a úspěšné rozhovory s Německým symfonickým orchestrem o nové formě uvádění dnes již klasického a dříve zmíněného filmu *Tři oříšky pro Popelku* v adventním a vánočním čase 2015 v německých a rakouských městech, při které je filmová projekce doprovázena živou interpretací filmové hudby velkým symfonickým orchestrem.

Samostatnou kapitolou zůstávají úspěchy české muzikálové tvorby v zahraničí. O tom třeba někdy příště.